

Innovació Educativa

2014/2015

Codi: 103522

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500261 Pedagogia	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: José Tejada Fernández

Correu electrònic: Jose.Tejada@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver aprovat alguna assignatura de la Titulació, per exemple,

- El procés d'ensenyament aprenentatge
- Educació i Societat
- Disseny, seguiment i avaluació de plans i programes

Objectius

Aquesta assignatura és una de les bases fonamentadores de la menció de 4rt "Gestió de la formació i d'institucions socioeducatives"

Els seus objectius són:

- Proporcionar coneixements i recursos d'acció professional en l'àmbit del disseny, desplegament i la innovació de propostes formatives. En aquest sentit, els objectius formatius proposats són:
- Dissenyar i elaborar un projecte curricular, atenent les nocions bàsiques relatives al disseny, desenvolupament i innovació curriculars.
- Analitzar els elements que configuren els processos d'elaboració i de concreció d'un Currículum o d'una proposta curricular, des dels referents del què pot ser innovador i assolir recursos rellevants per a planificar l'estratègia de la seva aplicació.
- Reflexionar sobre l'elaboració dels Projectes educatius en contextos de la teoria i el desplegament curriculars i en el context de la gestió de processos d'ensenyament i aprenentatge

Competències

- Aplicar estratègies i tècniques d'assessorament, orientació, consulta i mediació educativa en àmbits professionals i institucions i serveis educatius i de formació
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar processos i models de gestió de la qualitat en contextos educatius i formatius
- Dissenyar programes, projectes i propostes innovadores de formació i desenvolupament de recursos formatius en contextos laborals, en les modalitats presencials i virtuals.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Impulsar processos de millora a partir dels resultats obtinguts de les investigacions o de processos de detecció de necessitats

- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius i formatius
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar tècniques i estratègies d'assessorament en projecte d'innovació a institucions i serveis educatius.
2. Aplicar un model de qualitat, coherent amb el de la institució o amb les seves característiques, a la intervenció que es plantegi
3. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva.
4. Dissenyar projectes i accions adaptades als contextos educatius i als destinataris de les mateixes.
5. Estructurar els apartats que contempla una proposta d'innovació.
6. Impulsar processos de millora a partir dels resultats obtinguts de l'avaluació de projectes d'innovació.
7. Lliurar en temps i forma les activitats proposades.
8. Organitzar el treball de forma estructurada en relació a les demandes.
9. Utilitzar les TIC en el disseny, en el desenvolupament i elaboració dels treballs pràctics
10. Utilitzar les plataformes virtuals com a eina de comunicació i de gestió de les activitats dirigides i supervisades.

Continguts

- La innovació educativa: models i perspectives
- Els processos d'innovació educativa en el si de les organitzacions: fases
- Facilitadors i resistències en els processos d'innovació curricular
- Estratègies de desenvolupament curricular i innovació educativa
- Els agents de desenvolupament i innovació curricular: rols, funcions i competències

Metodologia

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de centrar l'activitat del procés en l'aprenentatge de l'alumne. Per tal de permetre l'assoliment d'aquest principi, l'estudiant haurà de ser actiu i autònom en tot el procés, essent missió del docent ajudar-lo en aquesta tasca. En aquest sentit, el professorat,

1) donarà suport a l'estudiantat en tot moment aportant la informació i els recursos necessaris per a que es doni l'aprenentatge,

2) vetllarà per l'aprenentatge autònom de l'estudiantat proposant-li diferents activitats d'ensenyament aprenentatge (individuals i grupals, teòriques i pràctiques) sota el principi de multivarietat metodològica.

Sota aquest plantejament, l'assignatura s'estructura, en el seu disseny i desenvolupament, en 3 tipus d'activitats d'ensenyament aprenentatge que detallem i concretem tot seguit:

1.1 Activitats d'ensenyament-aprenentatge presencial

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge presencial podran ser:

• Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprenentatge
Presencial en gran grup (magistral)	30	Permeten la presentació dels continguts alhora que participar activament en llur desenvolupament. Malgrat ser una tipologia d'activitat on el	RA024 EP13.05, EP16.01

		protagonisme recau en la figura docent, cal fomentar la participació activa de l'alumnat, especialment compartint els aprenentatges que s'han assolit o que s'estan assolint. En aquest moment, per exemple, es quan es presenten les activitats pràctiques que formaran part de l'assignatura i que es realitzaran individual o grupalment	EP19.05
Seminari (petits grups-taller)	15	Permeten treballar en grups petits per tal de reforçar el treball individual i de grup petit (5 persones aprox.). Es alhora l'espai adequat per al debat i per personalitzar, sense perdre de referència el grup, l'aprenentatge, mitjançant anàlisis de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.	RA024 EP13.05, EP16.01 EP19.05 RA030, RA031, RA141, RQ059, RA028, RA029

1.2 Activitats d'ensenyament-aprenentatge dirigit-supervisat

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge dirigit són les que es realitzen fora de l'aula sota la direcció docent a causa de les tasques que per al desenvolupament de l'assignatura es puguin encomanar. En aquest cas ens referim a:

- Activitats d'aprenentatge cooperatiu, mitjançant les quals els estudiants desenvolupen una determinada tasca en grup per tal d'assolir un objectiu específic respectant una sèrie de principis propis d'aquest tipus d'aprenentatge.
- Activitats d'aprenentatge individual derivades de les tasques que suposin el treball individual dels estudiants.
- Activitats de tutoria individual i col·lectiva presencial o a distància emprant les eines del Campus Virtual de la UAB.

1.3 Activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom són realitzades fora de l'aula amb la pretensió de ser un complement als aprenentatges que es puguin assolir gràcies a les activitats presencials i dirigides. En aquest sentit, podem considerar que aquestes activitats són transversals i que afecten fonamentalment als estudiants, sense menystenir l'assessorament i la tutoria que pugui oferir el professor en llur desenvolupament. Poden ser activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom les següents:

- Estudi personal i preparació dels diferents temes i continguts de l'assignatura.
- Recerca complementària d'informació per a l'ampliació del temari.
- Realització de lectures complementàries
- Realització de tutories presencials i a distància per a l'ampliació dels temes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup (sense el plenari final de intercanvi de projectes de	30	1,2	1, 2, 4, 5, 6

treball)

Seminaris (sense el plenari final d'intercanvi de projectes de treball)	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Recensions individuals i altres evidències de procés	6	0,24	5, 6, 7, 8, 9, 10
Treball supervisat petit grup	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Treball autònom individual	50	2	7, 8

Avaluació

Considerem que hi ha tres moments clau en l'avaluació de l'assignatura: avaluació inicial, avaluació continuada i avaluació final.

- L'avaluació *inicial* ens ha de permetre conèixer el nivell d'entrada dels estudiants pel què fa a coneixements sobre l'assignatura i experiències que tenen en treball grupal, autònom, etc., a fi de poder adaptar el programa a les seves característiques.
- L'avaluació *continuada* ens ha de permetre verificar el nivell d'assoliment dels aprenentatges per tal de poder atendre la diversitat i la particularitat de l'alumnat alhora que prendre decisions sobre el ritme de desenvolupament del programa.
- L'avaluació *final* és la que ens ha de permetre verificar el nivell d'aprenentatge assolit, tenint en compte els objectius i competències del programa, sense desconsiderar les adaptacions que s'hagin pogut introduir.

Amb aquests principis bàsics, tenim que l'estudiant haurà de lliurar dos tipus d'evidències bàsiques: 2 *Treball pràctics* de caràcter grupal i 2 *activitats teòriques-pràctiques amb implicacions avaluatives*.

Els *Treballs pràctics* tenen una finalitat formativa des del punt de vista de llur avaluació, ja que podran ésser revisades pel grup en funció de la tasca lliurada. Aquesta revisió es farà en els seminaris que es consideren presentant els resultats del treball grupal a la resta de companys i companyes.

Les *activitats teòriques-pràctiques amb implicacions avaluatives*, separades en cadascun dels blocs de continguts considerats, tenen una finalitat sumativa i han de ser una síntesi individual de la realització, discussió i reflexió del treball grupal. Pel seu caràcter, quan una activitat estigui suspesa es podrà recuperar al finalitzar l'assignatura en una data concreta

La realització de totes les activitats teòriques-pràctiques amb implicacions avaluatives i els treballs pràctics és indispensable per a superar l'assignatura. En cas que quedin algunes pendents es podran realitzar i/o lliurar en la data concreta al finalitzar l'assignatura.

Cada situació individual que no s'ajusti al que està escrit haurà de comunicar-se al professor de l'assignatura per tal d'habilitar les avaluacions pertinents sense perdre de vista la filosofia d'avaluació considerada.

El feed-back de qualsevol activitat amb implicacions avaluatives es donarà en el termini d'una setmana.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Control individual del temari treballat, (dues proves)	50%	4	0,16	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8

Lliurament dels treballs pràctics (avaluació grupal)	30%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Recensions individuals i altres evidències de procès	10%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

BAROCIO, R. (2004). *Formación docente para la innovación educativa*. México: Trillas.

BARNET, R. (2008). *Para una transformación de la universidad*. Barcelona: Octaedro.

CANTON, I. Y PINO-JUSTE, M. (2011). *Diseño y desarrollo del currículum*. Madrid: Alianza Ed.

CARBALLO, R. (2009). *Manifiestos para la innovación educativa. Proyecto innovador a partir de experiencias de alumnos universitarios*. Madrid: Ediciones Díaz de Santos.

CARBONELL, J. et. Alt. (1998). *Aprendiendo de las innovaciones en los centros*, Barcelona: Octaedro.

CASANOVA, M. A. (2006). *Diseño curricular e innovación educativa*. Madrid: La Muralla.

CEBRIAN, M. (2003) (Coord.). *Enseñanza virtual para la innovación universitaria*, Madrid: Narcea.

DÍAZ-BARRIGA ARCEO, F. (2010). "Los profesores ante las innovaciones curriculares", en *Revista Iberoamericana de Educación Superior (ries)*, México, issue-unam/Universia, vol. 1, núm.1, pp. 37-57.
<http://ries.universia.net>

ESCUADERO, J.M. (Ed.) et al. (1999). *Diseño, desarrollo e innovación del currículum*, Madrid: Síntesis.

FERNANDEZ SANCHEZ, E. (2005). *Estrategia de innovación*. Madrid: Thomson.

FULLAN, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en educación*. Barcelona: Octaedro.

GATHER, M. (2004). *Innovar en el seno de la institución escolar*, Barcelona: Grao.

GOÑIZ, J.J. (1999), *El cambio son personas. La dirección de los procesos de cambio*. Madrid: Ediciones Díaz Santos

GOODSON, I. (2000). *El cambio en el currículum*, Barcelona: Octaedro.

GROS, B. Y LARA, P. (2009). Estrategias de innovación en la educación superior: el caso de la Universitat Oberta de Catalunya. *Revista Iberoamericana de Educación*, 49, 223-245.

GUARRO, A. (2005). *Los procesos de cambio educativo en una sociedad compleja: diseño, desarrollo e innovación del currículum*. Madrid: Pirámide.

HANNAN, A. Y SILVER, H. (2005). *La innovación en la Enseñanza superior*. Madrid. Narcea.

HARGREAVES, A. (2002). *Una educación para el cambio*, Barcelona: Octaedro.

[Harvard Business School Press](http://www.hbsp.harvard.edu/) (2006): *Cómo gestionar el cambio: para reducir la resistencia*. Gestión 2000. Barcelona.

IFIIE-MEC (2011). *Estudio sobre la innovación educativa en España*. Madrid: Secretaria General Técnicas-MEC.

HERRANZ, A. Y PAREDES, J. (2012). *Promover el cambio pedagógico en la universidad*. Madrid: Pirámide.

IRANZO, P. (2012). *El asesoramiento pedagógico al profesorado*. Madrid: Síntesis

MARTÍNEZ, M. y AÑÑOS, E. (Coord.) (2009). *Experiencias docentes innovadoras en la UAB en Ciencias Sociales y en Ciencias Humanas*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB:

- MEDINA, A. (2010). *Diseño, desarrollo e innovación del currículum en las instituciones educativas*. Madrid: Universitas
- MORCILLO, P. (2007). *Cultura e innovación empresarial*, Thomson, Madrid
- RIVAS, M. (2000). *Innovación educativa. Teoría, procesos y estrategias*, Madrid: Síntesis.
- ROIG, J. et. Al. (2008). *Investigación e innovación en el conocimiento educativo actual*. Madrid. Editorial Marfil.
- RONCO, E. Y LLADÓ, E. (2001). *Aprender a gestionar el cambio*, Barcelona: Paidós.
- SEVILLANO, M.L.; PASCUAL, M.A. y BARTOLOMÉ, D. (2007). *Investigar para innovar en la enseñanza*. Madrid: Pearson Prentice Hall.
- TEJADA, J. (1998). *Los agentes de innovación en los centros educativos*, Málaga: Aljibe.
- TEJADA, J. (2005). *Didáctica-Currículum: Diseño, desarrollo y evaluación curricular*, Barcelona: Davinci Continental
- TEJADA, J. (2007). La innovación formativa. En: TEJADA, J. y GIMENEZ, V. (Coord). *Formación de Formadores. Escenario institucional*. Madrid: THOMSON; 631-712.
- TEJADA, J. (2008). Innovación didáctica y formación del profesorado, en A. HERRAN. y J. PAREDES (Coords.) *Didáctica General. La práctica de la enseñanza en Educación Infantil, Primaria y Secundaria*, Madrid: McGraw Hill, 311-332.
- TEJADA, J. (2012). Inovação docente na universidade. Alternativas na formação docente. En M. Suanno y N. Rajadell (Coords.). *Didática e Formação de Professores. Perspectivas e inovações*. (pag. 59-78). Goiana: PUC Goias.
- TEJADA, J. (2014). Investigación e innovación educativas: dos cares de lamisma moneda. *Desde las aulas normalistes*
- TORRE, S. BARRIOS, O. (Coords.). (2002) *Estrategias didácticas innovadoras. Recursos para la formación y el cambio*. Barcelona: Octaedro.
- VARIOS (2007). *Historia de un cambio: un currículum integrado con el aprendizaje basado en problemas*, Escuela Universitaria de Enfermería de la Vall de Hebron, Barcelona.
- VILLA, A.; ESCOTET, M.A. y GOÑI, J.J. ((2007). *Modelo de innovación en la educación superior*. Bilbao: ICE universidad de Deusto.
- VILLA, A. (2008). *Innovación y cambio en las organizaciones educativas*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- WITAKER, P. (1998). *Cómo gestionar el cambio en contextos educativos*. Madrid: Narcea.